

Vogelwerkgroep Mergus ontdekt vogelrijk Georgië

11 – 22 mei 2012

Organisatie : Tierra Natuurreizen

Deelnemers :

- Harry en Hedy Vandecnocke
- Johan en Martine Van Heulebrouck
- Danny en Anita Roobaert
- René en Claudy Trappeniers
- Guido en Chris Orbie
- Marc Nollet
- Jef Van De Water

Wat enkele jaren terug een vaag idee leek, werd op enkele maanden tijd een avontuurlijke realiteit dank zij de efficiënte organisatie van Tierra Natuurreizen én het enthousiasme van een leuke groep vrienden – vogelaars, allen lid van Mergus, de vogelwerkgroep van Natuurpunt Noord-West-Vlaanderen.

Het verslag, hieronder day by day ter plekke neergepend, geeft een vrij accuraat beeld van onze belevenissen en waarnemingen in deze vroegere Russische satellietstaat, onafhankelijk geworden in 2008. Let wel : niet alle dagwaarnemingen worden in dit verslag opgesomd. Volledigheidshalve verwijs ik hiervoor naar de Birdlist.

Dag 1 - zaterdag 12 mei: Tbilisi - Kazbegi
Zacht weer , ca. 19° C

Het is gisteren een lange dag geweest : veel vliegreuen met volle aircrafts tussen zowel Brussel en Istanbul (transfer) als tussen Istanbul en de hoofdstad van Georgië: Tbilisi. Geen kwaad woord trouwens over Turkish Airlines die ons op beide vluchten een goede catering bezorgden.

Liefst drie man wachten ons op in het holst van de nacht in de luchthaven van Tbilisi. Het is 00.05 u plaatselijke tijd in de morgen als zij ons ergens in Tbilisi in een hotel droppen voor enkele vroege uurtjes rust. (tijdsverschil met België: 2 u)

We spreken af om 9.00u voor het ontbijt. De gids Archil is er ook, vergezeld van een jonge chauffeur. Na een stevig ontbijt, hoog op het hotelterras met uitzicht op de stad, maken we kennis met ons vervoermiddel: een op het eerste zicht zo goed als nieuwe Mercedes – toeristenbus(je) met een capaciteit van 16 man. De zitplaatsen op de achterbank worden meteen ingenomen door rugzakken, statieven, e.d.m.

Ons vervoermiddel

De dagbestemming is Kazbegi of Stepantsminda (stad v/d H. Stefaan) via de Georgian (= ex Russian) military highway. Mooi weer : zon en wolken maar heerlijk warm. Langzaam stijgt de weg in een fris groene omgeving naar de hogere valleien en de besneeuwde flanken van de Kaukasus.

De besneeuwde flanken van de Kaukasus

We worden verwend met prachtige landschappen, kleurrijke vogels en ... een heerlijke barbecue op de middag.

Gezellige barbecue

De waarnemingen op de diverse stops volgen het ritme van de aangename verrassingen: Grauwe vliegenvanger, Waterspreeuw, Bonte kraai, Bijeneter en een eerste Arendbuizerd gevolgd door een Zwarte wouw in vogelperspectief, Waterpiepers, Strandleeuweriken en de verwachte 'Mountain Birds': Lammergier, Aasgier en Vale gier.

Nog een trapje hoger, bij de restanten van Ruslands vervlogen hoop op Alpinisme alhier: Alpenkraai, Alpenkauw, Alpengierzwaluw, Tapuit en Raaf. Een Paapje verrast ons ei zo na maar 'top of the bill' zijn de Rode Rotslijsters en bovenal de prachtige Roodvoorhoofdkanaries, voor velen de 'Lifer of the day'. Uiteindelijk bereiken we ons logies in Kazbegi: een gloednieuw onderzoekcentrum van de universiteit met als uitbreidingsfunctie een hotel, kraaknet en tof!

Het "universitair" verblijf

Dag 2 - zondag 13 mei: dag met mist en regen in Kazbegi - Kaukasus - 12° C

Gids Archil heeft ons zonder veel moeite zover gekregen dat we al om 6u00 op stap zijn voor de dagelijkse 'Bird-tour'. Ver hoeven we trouwens niet te lopen : enkele honderden klimmende meters buiten ons universitair verblijf, de hellingen op, naar de plek waar struik-, struweel- en boomzone overvloeien in Alpenweiden en steile berghellingen.

De alpenweiden worden afgespeurd

Het is fris maar het regent niet: een Koekoek kan het roepen niet laten, een Kleine Klap verblijdt ons gezelschap en uit de struiken klinkt een 'nice to meet you'. Opgevrolijkt door zoveel zangerig onthaal vinden we al gauw het uitgelaten paartje Roodmus op foto-afstand van ons vandaan. De fotografen jubelen bij zoveel 'luck'.

Roodmus

Vale gieren komen even speuren terwijl we telescopisch en met de kijker de bij plekken besneeuwde bergflanken afspieden. Zoveel ijver kan niet zonder gevolgen blijven en dra ontdekt gids Archil een eerste Kaukasische Korhoen, een 2^e volgt en plots zijn er een 4-5-6-tal, soms huppelend en rennend , dan weer baltsend. Heel eventjes wordt ook de 'Caucasian Snowcock' (K. Berghoen) gespot. Na het ontbijt rijden we zuidwaarts via een archi-slechte weg de bergen in, nieuwe targets tegemoet. Mooie waarnemingen van o.m.

Kleine Klapekster, Rode Rotslijsters, Waterpiepers, Tapuiten , Beflijsters volgen elkaar in crescendo op. Een poeltje bulkt van Bruine kikkers spec.

Kleine klapekster

Tapuiten baltsen om ons heen. Een eenzame, nog in lentekleren getooide wilg, herbergt twee piepkleine vogeltjes die vanuit de telescoop met de naam Roodvoorhoofdkanarie worden gedoopt. Opeens zijn ze heel dichtbij: schitterend! Een zoektocht naar Sneeuwvink levert Rotskruiper op (Johan is de vinder deze keer) en bij een verlaten gammel dorpje vinden we Bonte kraai, Winterkoning, Beflijster, Bergfitis en Grasmus. De lunch nemen we in het universitaire hotel.

Het verlaten dorp

Na de middag stijgt de adrenaline bij het zoeken - bijwijken in de gietende regen - naar de Witkruinroodstaart. Er is wat klimwerk bij, maar de happy few olv Archil en Jef worden uiteindelijk beloond met een prachtig exemplaar door Jef gerepereerd. Onderweg zien ze Zwartkopgors, Kneutjes, Tapuiten, Waterpiepers, Bijeneters, Rode Rotslijsters en een heuse Russische helikopter in zit.

Russische helikopter

De terugweg naar Kazbegi wordt verlengd met een tochtje tot aan de Russische grens. Orthodoxe monniken, 'popes' met baard en lang zwart gerokt zijn aan 't wroeten bij hun klooster. Een plotse opklaring onthult een bel Gieren met één grote rover die met grootste plausibiliteit als Steenarend wordt betiteld. Het is 20.00 u als we terug in 't hotel zijn. De eetlust is groot en het avondmaal wenkt. De bedstee des te meer maar 'first things first', wat betekent dat de birdlist wordt afgestreept die eindigt op 64 soorten op dag 2.

Dag 3 - maandag 14 mei: laatste dag in Kazbegi

's Morgens: helder – overdag: 14 à 16° met schrale zon – 's avonds: regen

Alweer vroeg uit de veren om op dezelfde plek van gisteren de bergflanken af te speuren. Dit is blijkbaar een gekende plek want ook Nederlandse birdwatchers van SNP zijn hier present.

Ook Nederlandse birders kennen "onze" plek

De klim naar de 'spotting place' is aangenaam en krachtig met roepende Roodmusjes, Kleine klap, Grauwe klauwiertjes en Koekoek, bruine fase. Hedy ontfermt zich lieflijk over de mooie blauwe gentiaantjes op de alpenwei. Het turen is alweer intensief en wordt beloond met de nu al gauw gerepereerde Kaukasische Korhoenders én een vluchtige passage hoog op de bergflank van een zestal wilde geiten (*Caucasian Tur = Capra caucasica*). De luide baltsroep van de Kaukasische Berghoenders (*Caucasian*

Snowcock) klinkt als een sirenenlied over de bergflank. We staren ons bijwijlen zot tot er eentje opvliegt en we hem uiteindelijk te pakken krijgen: majestueus pronkend en roepend vanop zijn promontoire, een stevige rotsblok. De telescopen worden ingezoomd en het prachtig mannetje langdurig bewonderd. Bij de terugkeer worden we aangenaam verrast door de roep van de Kwartelkoning. De fotografen Danny en Marc hebben zich ondertussen al flink kunnen inzetten voor de beste shots.

Na het ontbijt doorzoeken we de beboste oevers van de Tergi-rivier en verheugen ons op o.m Sperwergrasmus, Grote Gele Kwik, Bergtjiftjaf, enz ... en verkennen we een prachtige vallei ten zuiden van Kazbegi met typische dorpjes : Sno, Akhaltsihe en Dahuta.

Het kerkje van Sno

Een resem van waarnemingen wordt aangestipt: Steenarend, Zwartkopgors, Waterspreeuw, Scharrelaar, Rotszwaluw in een vallei die wemelt van Kleine Klapekster en Grauwe klauwier. In dit lieflijk landschap met verspreide struiken spotten we onze eerste Roodkopklauwier, gevolgd door Grauwe gors, Grijze gors en een niet te determineren Pieper.

Later gedetermineerd als een Kaukasische Waterpieper

Na de middag opteren we voor een korte maar fikse bergwandeling dicht bij de Russische grens. De zon is even van de partij en enkele vlinders wagen een vrije vlucht. Ook de bloemen pronken met frisse kleuren. Een Hop (1e) toont de weg, Vale gieren, een Lammergier en heel hoog vliegende roofvogels doen een vluchtige verschijning in dit

mchtig berglandschap dat we straks de rug toekeren. Tijd dus voor een kennismaking met het plaatselijk Kazbegi-café en de 'schnaps'. De hemel heeft zich ondertussen alweer ingedekt en luttele tijd later hebben we recht op de dagelijkse bui.

Hop

Net voor het avondeten gaat de hemelkraan dicht en tronen de besneeuwde bergtoppen alweer in volle glorie boven Stepantsminda en de mount Kazbek (= 5047 m. *hoge non-actieve vulkaan*).

Besneeuwde bergtoppen

Ons verblijf in de Kaukasus zit er bijna op en alleen voor de Grote Roodmus moesten we passen: door het vroege warme voorjaar en het smelten van de sneeuw vertoeven de vogels al veel hoger in de bergen.

Dag 4 - dinsdag 15 mei: roadmovie richting Chachuna - zon - 19 à 22 °C

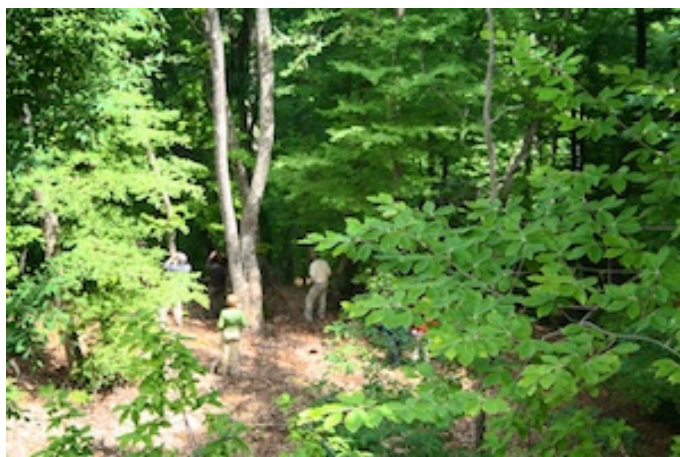
Er wacht ons een lange dagrit terug naar Tbilisi en dan verder naar Chachuna, het steppegebied in het uiterste zuidoosten van Georgië. In de bus hanteren we een beurtrol zodat iedereen om beurt vooraan kan plaatsnemen. Mijn beurt vandaag om life mee te maken hoe onze jonge 'driver' handig en behoedzaam de putten en bulten op 'the old Russian Military Highway' weet te ontwijken (*Today = Georgian Military Highway*).

The Military Highway

Het megazicht op de besneeuwde toppen is grandioos en de route niet bepaald zonder trucks: Russische, Georgische, Armeense en Turkse vrachtwagens kruipen voorbij. Verder in het dal krijgen we nieuwe tegenliggers: grote kudden schapen met geiten, bepakte ezels, begeleid door mannen op kleine vinnige paardjes: een echte 'transhumance' die het vee naar de zomerse alpenweiden brengt. Archil stapt uit de bus en baant zich te voet een weg door de kudde, gevolgd door de bus.

Maar vogelaars zijn ongeduldig en geregeld stoppen is een must. Een eerste stop is meteen raak: de Sneeuwvinken zijn op de afspraak ! Alweer vooruit en na een lange daling: nieuwe stop in een loofbos. Geweldig : Kleine vliegenvanger (auditief) en de lang verwachte Balkanvliegenvanger (gemist op de heenreis)!

Op zoek naar vliegenvangers

Een nieuwe vluchtige stop net voor de lunch levert o.m. onze eerste Nachtegaal. We lunchen, alweer uitgebreid, in Tbilisi in een eethuis, de hoofdstad die de toeristen waard is. De omgeving is netjes en modern, het wagenpark westers met de hele merkenparade van vooral Mercedes tot en met Audi en grote SUV's en BMW's.

De namiddagrit naar Chachuna leidt ons aanvankelijk tussen veel groen en uitgestrekte wijngaarden. Hoe verder van de hoofdstad hoe schraler het landschap wordt, hoe schaarser de verpauperde dorpen. Uiteindelijk belanden we in een heuvelachtig Mongools lijkende omgeving: halfsteppe, eindeloos uitgestrekt en desolaat mooi.

Eindeloos uitgestrekt

Dit is nomansland voor de mens, een heimat voor elke vogel of dier. Opeens zijn ze daar : de tientallen Scharrelaars, de Kalanders, de Tapuiten, de Arendbuizerd en een laag vliegende roofvogel, gedetermineerd als Stepparend.

Tegen de klok van 20.00 u bereiken we onze 'cottages' via een wel 40 km lange piste. Gewoon een rij lage huisjes vlakbij een groot meer, ooit als stuwmeer bedoeld en met een grote schapenboerderij als buur. Momenteel een geweldige plek natuur zonder reservaatstatus, maar wel naar aloude Russische traditie: een jachtgebied voor 'the officials'! De cottages worden in het voorjaar door vogelaars betrokken en in het najaar bevolkt door jagers. De 'rijke' eigenaar heeft het gebied in pacht voor een kleine 99 jaar! Het hele gebied doet denken aan de 'Spaanse Serengeti' of aan de Portugese 'montados' of verder nog aan de Afrikaanse savannes of is gewoon een mix van dit alles.

We betrekken de toch ruime kamers met de 'harde' bedstee. Geen matrasje, wel een dekbed en de dekens gebruiken we dan maar als matras. De Russische kokkin heeft echter voor een stevig maal gezorgd en onderweg werd rijkelijk bier, cola en wijn ingebunkerd om aan alle verzuchtingen te voldoen.

Dag 5 - woensdag 16 mei: Chachuna - zon - 22 à 24° C

Onze verblijfplaats, de 'cottages' is een zalig nest in the middle of nowhere : grassteppes, een uitgestrekt meer, groene heuvels en rotspartijen. De elektriciteit is schaars (enkel van 20.00 tot 23.00 u), de accommodatie basic maar de keuken is prima. Als burens : honderden schapen bestemd voor de Israëlische markt en enkele luidruchtige schapendrijvers - herders.

Om 7.00 u beginnen onze activiteiten: observatie vanop de hoge dam aan het meer. Een uitstekende locatie want we beleven een eerste surprise: Dwergaalscholver, zeldzaam hier, in zit op een tak boven water gevolgd door een hevig om aandacht roepend Zwarte Frankolijn ... 'lifers' voor enkelen onder ons.

Een vlucht van een 18-tal Scharrelaars bijna op de voet gevolgd door een meute Roze spreeuwen doet de bijna slapeloze nacht vergeten. We speuren met succes de omgeving af : Wielewaal, een 5-tal Grote zilverreigers en twee Zeearenden in zit gaan het boekje in. We voelen dat er meer in zit: *'Plus est en vous'* plegen ze in Brugge te zeggen en met grote appetijt hunkeren we naar nog meer en naar 't ontbijt.

Na het ontbijt: ochtendrit langs de grens met Adzerbeidzan met bestemming 'Rotsklever'. Bij een militaire grenspost wordt gestopt en Archil vraagt toelating het gebied te betreden. No problem en met volop zon als compagnon begeven wij ons in een prachtig paradijselijk decorum. We stappen uit voor een fikse wandeling met een gemeende waarschuwing van Archil : "Look out for snakes!". De Rotsklever is bij z'n nest, de Blonde tapuit als gebuur en met als gevolg een onvermijdelijke discussie over al dan niet 'Bonte' of 'Blonde' tapuit. De Oostelijke Blonde haalt uiteindelijk de bovenhand. Een Monniksgier vliegt over, een grote Agame heeft ons in 't vizier en boven een kloof cirkelen tientallen Bijeneters en Scharrelaars ... nog nooit zoveel van deze blauwe prachtvogels bij elkaar gezien ! Nog meer vogels o.a. Rotsduiven, Casarca's en de als op de catwalk pauserende Isabeltapuiten stelen de show. Overal kruipen landschildpadden rond en achter een heuvel rent een Jakhals voor ons uit.

Scharrelaar

Na de middag trekken we het bos in, bestemming Sakervalk. Het nest van de vogel is gekend en met de telescoop makkelijk te zien vanop grote afstand . We doen alweer een zonnige 'walk', begeleid door de zang van de Zwartkopgorzen. Marc en Danny, onze fotografen al dagen in de weer, blijven shot na shot afvuren en tot ieders verbazing (niet in het minst van mezelf) zit het op deze plek ineens vol Rosse Waaiersstaart – du jamais vu!

Rosse Waaiersstaart

Vanop een heuveltop blijven we de rotswand van de Saker bespieden maar tevergeefs. Jef en Archil doen nog een poging om de "Chukar", de Steenpatrijs te vinden en ook hier moeten ze passen. Dan maar terug en daar glipt er iets weg gevolgd door een sissend geluid. Genoeg om de aandacht en de argwaan van Chris te wekken. "Take care" roept Archil die de slang identificeert als een gevaarlijk dodelijk giftige '*Levantine Viper*', (*Vipera lebetina obtusa*) opgerold onder een dikke tak van een struik. Op terugweg worden we getraceerd op een 'moment suprême': twee imposante Keizerarenden zij aan zij op een afgedankte pyloon en ineens zo dichtbij: schitterend! Een Monniksgier komt nog een kijkje nemen en ook een vos is van de partij. Wat een dagje! We begroeten het einde van de dag, begeleid door de kwetterende boerenzwaluwen in de nestjes op ons terras en beloond met een prachtige zonsondergang.

Keizerarenden

Dag 6 - donderdag 17 mei: Chachuna - zon - 24° à 26° C

Alweer zijn we 'early birds' en starten we om 6.00u voor een wandeling in een beboste rivierdal aan de luwzijde van het meer. De luidruchtige Zwarte Frankolijn speelt wachtpost vanop een hoge paal en overstemt de zang en de roep van Nachtegaal, Wielewaal en het gekras van de Scharrelaar. Target is de 'Levantsperwer' die quasi onmiddellijk door Johan wordt gelokaliseerd : netjes zonnend in een boom, roze borst vooruit. Een hele gamma bosvogels passeert de revue en op terugweg laten René en Jef ons het prachtig hangnestje zien van de Buidelmees: mooi gaaf vakwerk ! Ze hebben het vogeltje aan 't werk gezien maar voor de rest van de groep laat hij het afweten. Ontbijt as usual : ei, komkommer, kaas, yoghurt, brood, look, pijpajuin ... en oploskoffie van Nescafé. Na 't ontbijt: weer naar 't meer met uitkijkpost op een hoge heuvel. Een troep Casarca's (50 à 60) camoufleert zich in een groene inham aan de overkant van het meer. De Grote Zilvers zijn er ook met in de buurt iets raars dat na veel discussie betiteld wordt als 'Heilige Ibis'. Een Boomvalk pauseert in een boom, Armeense meeuwen vliegen over en Harry en Hedy hebben Zwarte Stern en in 't vizier. Een nieuwe stop op een heuveltje bij de wachtpost van de grenswachters doet een Steenuiltje opschrikken. Een Keizerarend zeilt weg en een valk komt aanvliegen met een slangetje in de bek, een blauwe schijn verradt de identiteit: een prachtig mannetje Kleine Torenvalk. Op de volgende stop, steeds aan het meer, is 'Ménétries Zwartkop' de target. En, geloven of niet: het meeslepend wijsje is onmiskenbaar en de vogel haast onvindbaar. Maar we vinden hem !

Ménétries' Zwartkop

Een Boomvalk schiet voorbij, Danny heeft het op een Keizerarend gemunt en Hedy versiert een feestelijk getooid Geoord Fuutje op het meer (Hemelvaart vandaag, hoogfeest dus...). We zullen het geweten hebben want opeens scheert er een pracht van een grote valk voorbij... boven het meer en verdwijnt met een grote bocht boven het bos. Marc is alert en legt de vogel op de foto vast ... Lanner ja , Saker neen! Gids Archil ligt te slapen en weet nergens van en zelf opteer ik voor Saker, à preuve du contraire.

Lanner- of Sakervalk?

Tijdens de welverdiende siesta op het terras komt zowaar een Balkanvliegenvanger ons even groeten. De Saker laat ons niet los en dus trekken we na de middag opnieuw naar de gekende nestplaats. Vergeefse moeite hoe goed Martine, Claudy, Hedy, Chris en Anita ook helpen mee turen, alleen Torenvalken, verre roofvogels en Scharrelaars bewaken het nest. We spotten nog Arendbuizerd en zowaar onze allereerste Slangenarend van de reis.

Terug dus, alweer met de Zwartkopgrasmussen in koor en opeens een Orpheusgrasmus in de top van een struikje. Terug bij de bus wagen we nog een rit over de steppepistes maar moeten dit idee al gauw opgeven: niet te doen! Slangen glijden weg en eentje wordt door Archil bij de nek gepakt: geen slang weliswaar, wel de Scheltopusik (*Pseudopus apodus*), een ongevaarlijke pootloze hagedis. Chris laat zich graag met de meterlange hagedis fotograferen.

Chris met hagedis

Een Veldleeuwerik zingt het uit en schaart zich bij de vele Kalanders en Kuifleeuweriken. Terug naar ons onderkomen bij de schaapstallen en de herders worden we vergezeld door de alhier typische steppesoorten: Scharrelaars, Bijeneters, de leeuweriken, Kleine Klapeksters enz. Bij de cottages zijn het dan weer Boeren- en Huiszwaluwen, Roze spreeuwen en kleine zangvogels die ons verwelkomen. De lucht is ondertussen prachtig donker gekleurd en gerommel van donder laat zich horen. Een Aasgier wiekt nog vlug weg maar pas na het avondeten wordt het serieus: regen en hagel teisteren de slaapkamers en het water gutst de kamertjes binnen. Alle hens aan dek om ramen en

deuren dicht te krijgen en enkele late vogelaars (René, Guido, Marc en Jef) moeten blootsvoets rennend de zondvloed trotseren om terug in de slaapstee te geraken.

Dag 7 - vrijdag 18 mei: een zonnige dag - 24 à 25° C Roadmovie Chachuna - Tbilisi

Na het hevig onweer van gisterenavond en de waterrellende in enkele kamers kunnen we alweer fris en monter ontbijten om 8.00u. We moeten deze fantastische plek met heimwee verlaten en heel even rijzen er vragen als blijkt dat de terugweg door de overvloedige regenval problematisch kan worden. Geen nood, een aftandse landbouwtractor wordt klaar gestoomd en van extra sleepkettingen voorzien: sleepdienst à la Russe. Het zou een prima idee blijken want de weg is inderdaad herschapen in een zompige moddersloot.

Modder en nog eens modder

Het wordt een rit vol stopplaatsen: nu eens omdat we uit de bus moeten (busje te zwaar), dan weer om een grote kudde schapen door te laten en ook wel eens omdat een Grauwe kiekendief of Slangenarend worden gesignaleerd. Onze 'driver' blijft bij dit alles ijsig kalm en laveert zijn busje als een sacrale relikwie tussen de putten en de plassen heen. Gelovig is hij zeker, te zien aan het aantal orthodoxe kruistekens die hij slaat als hij een kerkje of klooster voorbij rijdt.

's Middags worden we – alweer – vergast op een barbecue ergens onderweg. 't Is Georgisch lekker, met de glimlach opgediend en met smaak verorberd. Iedereen content en paraat voor de verdere rit naar het afgelegen klooster van David Gareji. Onze boordradio staat al dagen op radio Lissewege en commentator-entertainer Harry weet als niet een het gezelschap met anekdotes en spitsvondigheden op te vrolijken. We stijgen alweer hoger onder een staalblauwe hemel en het landschap neemt opnieuw z'n mooiste vormen aan. Aan een meertje ontdekken we Dodaars, Stelkluten, twee 'lastige' Kemphanen en twee Bosruiters. Mooi meegenomen maar een verrassend opvliegende grote roofvogel verdwijnt al te snel: Steppearend en Schreeuwarend zijn de opties. Het wijds golvend landschap lijkt Mongools in z'n uitgestrektheid en desolate pracht.

Klooster van David Gareji

Uiteindelijk bereiken we het 6^e eeuwse klooster van David Gareji, of liever de 6^e eeuwse 'Caves' (= grotten). Het geheel is ingebed in een groene slenk en leunt aan tegen een steile bergflank: een oase van rust en zaligheid. En als je dan vraagt 'what were the monks doing here?' krijg je Archil's antwoord: 'Suffering!'. We klimmen met enkelen de steile bergwand op terwijl de grenswachters ons in 't vizier hebben. Azerbeidjzan ligt achter de kim en er zouden de laatste tijd wat spanningen zijn om God weet welke reden ook. Prachtige vlinders hier en Jef vlindert een Spireazwever (*Neptis rivularis*) uit de bomen, Danny heeft het op de Blauwe rotslijster gemunt.

Blauwe Rotslijster

De Nachtegalen, Orpheusgrasmussen en Zwartkopgrasmussen zingen hemelse liedjes en een respectabele Scheltoposik glijdt voor ons uit. De terugweg naar Tbilisi is lang en mooi en het gezelschap dommelt in. Kleine frustratie toch: de Finchtapuit liet het afweten.

Het avondmaal is dan weer perfect, net zoals ons hotel 'Villa Vera' (we zullen er in totaal drie maal overnachten) waar de warme douche en de accommodatie heerlijk zijn na het avontuurlijke van de voorbije dagen. Even voor 't slapengaan: nog wat na genieten op het balkon. Een Dwergooruiltje roept ééntonig goede nacht!

Dag 8 - zaterdag 19 mei : Javakheti plains - Zon 26 à 28°

Om 7.00u zijn we uit de veren en wat later ontbijten we in volle zon, twee hoog met zicht op Tbilisi. Straks hebben we alweer een hele rit voor de boeg, richting Javakheti Plains: een hoogplateau bezaaid met grote meren op de grens met Armenië. Tijdens het ontbijt horen we warempel Palmtortel maar om 9.15u zijn we 'on the way' via mooie groene wegen in perfecte staat. Een stop wordt ingelast bij een plaatselijke wijnmaker alwaar we in z'n groezelige aftandse wijnkelder van het vocht proeven : artisanale bereiding die zich laat drinken.

Proeven in de wijnkelder

Weer verder om wat later de groen beboste hellingen achter ons te laten en hoger op te stijgen. Opnieuw maken we kennis met de typische weids golvende grassteppe her en der bezaaid met grote kudden koeien. Aan de randen en de horizon: de oplopende besneeuwde flanken en toppen van het hooggebergte. Een roofvogelstop levert alleen maar frustratie op omdat we er niet in slagen twee grote roofvogels in tegenlicht op naam te brengen: al te ver. Wel gedetermineerd zijn de Boompiepers, Gele kwikken, Paapjes, Bruine kiekken e.a.m.

Rond de middag stoppen we in een van de verpauperde dorpjes langs de weg voor een lunch. We lopen richting meer, tussen de schamele huisjes van deze uitgeweken Armeniërs die hier leven van veeteelt en visvangst in het nabije Sanameer. De oudste huisjes hebben nog een grasdak en soms zijn de muren nog bepleisterd met koemest.

Huisje met grasdak en muren van koemest

Koemest, in gedroogde baksteenvorm opgestapeld, is immers de brandstof voor verwarming. De bewoners zijn wat schuw maar niet onvriendelijk. De lunch met verse gegrilde visjes uit het meer – Siberische vis alhier uitgezet – is super lekker: een waar festijn! Georgiërs hebben een stevige bierreputatie, dus steeds verschijnen er grote ‘pinten’ op tafel en ze laten zich nog drinken ook. We zetten de tocht verder richting Turkse grens en stoppen her en der aan de weidse meren. De Armeense meeuwen zijn hier heer en meester maar er is heel wat meer. Kan ook moeilijk anders met die prachtige rietkragen in dit overweldigend decor.

Een Georgische grenspatrouille komt opdagen maar geeft toelating – na inleveren van onze paspoorten – om het meer van heel dichtbij te spotten. Wat een bedrijvigheid! Kroeskoppelikanen en Roze Pelikanen broeden massaal op de eilanden en op de rotsoevers. Aalscholvers en Futen met honderden, bruine kiekendieven bij tientallen en Purperreigers, Kleine zilverreigers, Kwakken, Roerdomp (auditief), Krakeend, Wilde eend en de rietvogels met Grote karekiet alom en Rietgors. Op paaltjes en draden : Grauwe gors, Paapje, Boompieper en de steeds inviterende Roodmus.

Kwak

Op terugweg naar onze slaapstek Akhalkalaki stoppen we bij de zoveelste imposante vallei : Ooievaars foerageren tussen de plassen en de beekjes, ook één enkele Kraanvogel. Een m. Zomertaling vliegt op en Tafeleenden worden door Hedy gerepereerd. Een vrij ‘bleke’ kiekendief trekt so wie so de aandacht en wordt met unanimitéit als m. Blauwe kiek gecatalogeerd. Tijd om de aftocht te blazen en wat te bekomen van ornithologische hoogstandjes vermengd met grauwe werkelijkheid. We slaan de richting in van het hotel: het voortreffelijke Eurostarhotel aan de rand van de stad Akhalkalaki.

Hotel Eurostar

Dag 9 - zondag 20 mei : JAVAKHETI Plains – van de regen naar de zon

Bestemming van de dagexcursie: de meren ten ZO van Ninotsminda, richting Turkse grens. Bij het vertrek zijn de weergoden niet meteen met ons. Een druilerige regen komt de pret bederven en verlengt zich in een hevige maar korte plensbui om meteen daarna te stoppen. Gids Archil heeft het voor de eerste maal wat moeilijk met de oriëntatie en de chauffeur heeft het nog moeilijker met de erbarmelijke staat van de straten: we rijden vast in wat een ellenlang dorp is en moeten om de haverklap uit en terug in de bus. Het dorp en omgeving is een echte puinhoop van verroeste wagens en gereedschap, leegstaande gebouwen van vroegere Russische kolchozen en armtierige huisjes. Veel van deze huisjes worden bewoond door Armeniërs en hier en daar is er nog een Russische enclave. Deze laatste in merkkelijk betere staat dan de krotwoningen van de Armeniërs. Het is volop planttijd voor aardappelen en heel het dorp is in de weer en komt nieuwsgierig poolshoogte nemen van die alhier verzeilde westerlingen. Een gedeelde nieuwsgierigheid trouwens.

Lokale nieuwsgierigheid

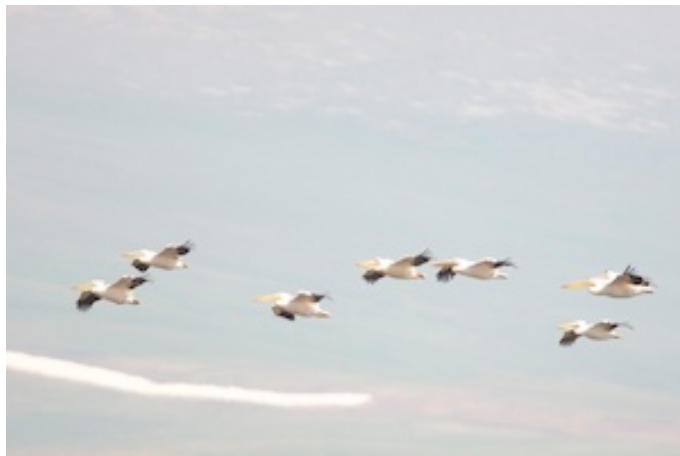
We gaan laat ontbijten in Ninotsminda. Het etablissement, proper en wat speciaal, kan dienst doen voor een film, liefst een met maffia-allures. Next door zit een luidruchtige Roekenkolonie. Het stadje biedt zowaar uitzicht op een betere tijden en een geloofwaardige toekomst. En dan weer op weg. Uiteindelijk geraken we niet aan het beoogde meer, wel aan een andere indrukwekkende plas. We jubelen het ei-zo-na uit, zo

beklijvend zijn de waarnemingen : Pelikanen (Roze en Kroes), Witvleugelsterns in zit, een Terekrutter door den Jef gespot, gevolgd door een Breedbekstrandloper waar Harry en Hedy patent op hebben en Kleine strandlopers, Kemphanen, een Poelruiter, een Kwakkenkolonie en overal Baltische kwikken met Citroenkwikken in de buurt. De mannen nemen waar en tonen al dat moois aan de nieuwsgierige vrouwen terwijl de fotografen zoals steeds in afzondering gaan.

Citroenkwikstaart

Met de middag in zicht keren we terug naar Ninotsminda voor de lunch waarna we opnieuw richting Turkse grens trekken. De zon is terug van de partij en we gaan op stap, richting een groot meer vol witte stippen. Het blijken Armeense meeuwen te zijn die hier massaal broeden, de grotere witte stippen zijn Pelikanen die groter worden naarmate we dichterbij komen. Ze zijn groepsgewijs aan 't vissen, vliegen op en vliegen over in prachtige formaties.

Roze Pelikanen

De streeplijst wordt aangedikt met Blauwe reigers (eerste v/d reis), Purperreigers, een vijftal Kraanvogels en verrassend veel Bruine kiekendieven. Verder : Krakeenden, Tafeleenden, Slob- en Kuifeenden. De Futen zijn er ook en een Roodhalsfuut in prachtkleed kent veel bijval. De golvende grasvlaktes rond het meer fleuren en kleuren vol bloemenpracht met sleutelbloemen, vogelmelk, zenegroen en kievitbloemen. Op terugweg bespieden we een vluchtje Fraters terwijl Tapuiten en Veldleeuweriken het uitzingen boven ons uit. Het einde van de dag wordt zelfs grandioos : een Steppearend (Archil wijst op de bekrand : mooi detail !) vliegt op en gaat in de top van een spar zitten.

Het sparrenbos biedt nog meer: een wit vlekje trekt de aandacht van Chris en wordt in alle euforie op naam gebracht als 'Maskerklauwier'.

Maskerklauwier

Archil belt zijn vrienden-vogelaars op en bevestigt dat het hier om de 2^e waarneming ooit van deze soort in Georgië gaat. Nog in het bos: Goudhaantjes en Balkanvliegenvanger, mooi door Martine op foto gebracht. Het bos geeft z'n verdere geheimen niet prijs: de Oehoe broedt er nl. in de omgeving en kan volgens de gids 's nachts in Akhalkalaki worden waargenomen. De groep, ladies first, heeft een moe en voldaan gevoel en laat zich zo naar hotel Eurostar voeren. Uiteindelijk sluiten we de dag af met 175 soorten op de birdlist.

Dag 10 - maandag 21 mei : terug naar Tbilisi - Voormiddag regen, namiddag zon - 25° C

Bij het ontwaken in Akhalkalaki klettert de regen naar beneden en is er van de besneeuwde bergtoppen rondom weinig te zien. Vroege birdwatchers die moeilijk in bed kunnen blijven komen van een uitgeregend intermezzo terug. We ontbijten later dan anders maar steeds met dezelfde ingrediënten en vatten de terugweg naar Tbilisi aan langs een 'scenic' groene kloof en vallei. Een ornitho-culturele stop bij het klooster van Vardzia brengt niet alleen de zon terug in de groep maar ook de vogels. Een Dwergarend donkere fase (nieuw) zeilt over, Grijsz gors en Oostelijke Blonde Tapuit, Blauwe Rotslijster en Alpenkraaien laten zich zien. Johan signaleert Ringmus maar nog meer bijval krijgt een Rotsmus.

Rotsmus

De 'Caves' die hier door middeleeuwse monniken (ooit tot 2000 monniken tussen 1156 en 1186) zijn uitgebeiteld lokken toeristen en de plek is als het ware westers-toeristisch getint. Bij het zien van de fresco's binnenin krijgen wij (Chris en ikzelf) meteen de herinnering aan de prachtige muurschilderingen en fresco's in Capadocië: warm aanbevolen bij zowel natuur- als cultuurfanaten.

The Cave City of Vardzia (UNESCO World Heritage List)

Uit enkele groene struiken en struiken tegen de rotswand klinkt een onbekende zang en weer laaien de – immer enthousiaste – discussies op: Braamsluiper, Balkanbergfluiters? Bepaald frustrerend zo met je eigen beperkingen te worden geconfronteerd! Kan René uitsluitend brengen? René is onze 'klankman' die de meeste zang en geluidjes op zijn iPhone heeft staan. Claudy, zijn wederhelft, kijkt dan steeds minzaam monkelend toe. De zang wordt afgespeeld en (her)beluisterd met een finale optie op de 2e soort: Balkanbergfluiters dus!

In dit paradijselijk groene decor met snelstromende rivier blijven we lunchen: barbecue – of wat dacht u? De grote pinten Georgisch bier worden daarbij goed gemaakt. In een hoek heeft Marc een prachtige nachtvlinder ontdekt: een Grote Nachtpauwoog van wel 12 cm kijkt ons met vier grote ogen tegelijk aan. Het is de grootste nachtvlinder van Europa!

Grote Nachtpauwoog

We zijn nog een paar honderd kilometer van de luchthaven verwijderd en we moeten opnieuw 'on the road'. Op vraag van onze 'driver' stoppen we onderweg bij het huisje van zijn grootmoeder. Iedereen de bus uit uiteraard en op verkenning. Gealarmeerd door de bekende roep van een Dwergooruiltje gaan we zoeken en warempel: daar op enkele meter afstand, zit dat kleine ding ons achteloos aan te kijken. Rond de klok van 19.00 u bereiken we het drukke Tbilisi waar onze jonge chauffeur zich thuis voelt en het busje als volleerd F1 piloot tussen de BMW'S en de vele Mercedesen piloteert. Enkele uurtjes rust in het hotel moeten volstaan, niet voor Jef die nog even de hoofdstad induikt. Zijn verhaal horen we wel de volgende morgen !

Tijdens de supper volgen er dankwoordjes voor gids Archil, voor de chauffeur, het gezelschap, de organisatie en de begeleiding. Hiervoor beste dank: 't was reuze , 't was goed en we nemen afscheid met een overheersend gevoel: "Partir , c'est mourir un peu".

Guido, begeleider

Foto's: Danny, Anita, Guido, Marc

	Nederlandse naam	Engelse naam
1	Aasgier	Egyptian Vulture
2	Alpengierzwaluw	Alpine Swift
3	Alpenkauw	Yellow-billed Chough
4	Alpenkraai	Red-billed Chough
5	Arendbuizerd	Long-legged Buzzard
6	Armeense Meeuw	Armenian Gull
7	Balkankwikstaart	Black-headed Wagtail
8	Balkansperwer	Levant Sparrowhawk
9	Balkanvliegenvanger	Semicollared Flycatcher
10	Beflijster	Ring Ouzel
11	Bergtjiftjaf	Mountain Chiffchaff
12	Bijeneter	European Bee-eater
13	Blauwe Reiger	Gray Heron
14	Blauwe Rotslijster	Blue Rock-thrush
15	Blonde Tapuit	Black-eared Wheatear
16	Boerenzwaluw	Barn Swallow
17	Bonte Kraai	Hooded Crow
18	Boomklever	Eurasian Nuthatch
19	Boompieper	Tree Pipit
20	Boomvalk	Eurasian Hobby
21	Bosruiter	Wood Sandpiper
22	Bruine Kiekendief	Western Marsh-harrier
23	Buidelmees	Eurasian Penduline-tit
24	Buizerd	Common Buzzard
25	Casarca	Ruddy Shelduck
26	Cetti-zanger	Cetti's Warbler
27	Citroenkwikstaart	Citrine Wagtail
28	Duinpieper	Tawny Pipit
29	Dwergarend	Booted Eagle
30	Dwergooruil	European Scops-owl
31	Ekster	Eurasian Magpie
32	Frater	Twite
33	Fuut	Great Crested Grebe
34	Gekraagde Roodstaart	Common Redstart
35	Gele Kwikstaart	Western Yellow Wagtail
36	Geoorde Fuut	Eared Grebe
37	Gewone Ooievaar	White Stork
38	Gierzwaluw	Common Swift
39	Grasmus	Greater Whitethroat
40	Grauwe Gans	Graylag Goose
41	Grauwe Gors	Corn Bunting
42	Grauwe Kiekendief	Montagu's Harrier
43	Grauwe Klauwier	Red-backed Shrike
44	Grauwe Vliegenvanger	Spotted Flycatcher
45	Grijze Gors	Rock Bunting

46	Groene Specht	Green Woodpecker
47	Groenling	European Greenfinch
48	Grote Bonte Specht	Great Spotted Woodpecker
49	Grote Gele Kwikstaart	Gray Wagtail
50	Grote Karekiet	Great Reed-warbler
51	Grote Lijster	Mistle Thrush
52	Grote Zilverreiger	Western Great Egret
53	Heggemus	Dunnock
54	Hop	Eurasian Hoopoe
55	Houtduif	Common Wood-pigeon
56	Huismus	House Sparrow
57	Huiszwaluw	House-martin
58	Isabeltapuit	Isabelline Wheatear
59	Kalanderleeuwerik	Calandra Lark
60	Kaukasisch Berghoen	Caucasian Snowcock
61	Kaukasisch Korhoen	Caucasian Grouse
62	Kauw	Eurasian Jackdaw
63	Keizerarend	Imperial Eagle
64	Kemphaan	Ruff
65	Kievit	Northern Lapwing
66	Kleine Klapekster	Lesser Gray Shrike
67	Kleine Plevier	Little Ringed Plover
68	Kleine Torenavalk	Lesser Kestrel
69	Kleine vliegenvanger	Red-breasted Flycatcher
70	Kleine Zilverreiger	Little Egret
71	Kneu	Eurasian Linnet
72	Koekoek	Common Cuckoo
73	Koereiger	Cattle Egret
74	Kokmeeuw	Black-headed Gull
75	Koolmees	Great Tit
76	Kraanvogel	Common Crane
77	Krakeend	Gadwall
78	Kroeskoppelikaan	Dalmatian Pelican
79	Kuifeend	Tufted Duck
80	Kuifleeuwerik	Crested Lark
81	Kwak	Black-crowned Night-heron
82	Kwartel	Common Quail
83	Kwartelkoning	Corn Crake
84	Lammergier	Lammergeier
85	Lannervalk ?	Lanner Falcon
86	Levantwartkop	Menetries's Warbler
87	Meerkoet	Eurasian Coot
88	Merel	Eurasian Blackbird
89	Monniksgier	Cinereous Vulture
90	Nachtegaal	Common Nightingale
91	Notenkraker	Spotted Nutcracker
92	Oeverloper	Common Sandpiper
93	Oeverzwaluw	Bank Swallow

94	Oostelijke Orpheusgrasmus	Eastern Orphean Warbler
95	Paapje	Whinchat
96	Pimpelmees	Eurasian Blue Tit
97	Poelruiter	Marsh Sandpiper
98	Purperreiger	Purple Heron
99	Putter	European Goldfinch
100	Raaf	Common Raven
101	Rietzanger	Sedge Warbler
102	Ringmus	Eurasian Tree Sparrow
103	Rode Rotslijster	Rufous-tailed Rock-thrush
104	Roek	Rook
105	Roodborst	European Robin
106	Roodhalsfuut	Red-necked Grebe
107	Roodkopklauwier	Woodchat Shrike
108	Roodmus	Common Rosefinch
109	Roodvoorhoofdkanarie	Fire-fronted Serin
110	Rosse Waaierstaart	Rufous-tailed Rock-thrush
111	Rotsduif	Rock Pigeon
112	Rotsklever	Rock Nuthatch
113	Rotskruiper	Wallcreeper
114	Rotsmus	Rock Petronia
115	Rotszwaluw	Eurasian Crag-martin
116	Roze Pelikaan	Great White Pelican
117	Roze Spreeuw	Rosy Starling
118	Sakervalk ?	Saker Falcon
119	Scharrelaar	European Roller
120	Slangenarend	Short-toed Eagle
121	Slechtvalk	Peregrine Falcon
122	Slobeend	Northern Shoveler
123	Sneeuwvink	White-winged Snowfinch
124	Spaanse Mus	Spanish Sparrow
125	Sperwer	Eurasian Sparrowhawk
126	Sperwergrasmus	Barred Warbler
127	Spreeuw	European Starling
128	Staartmees	Long-tailed Tit
129	Steenarend	Golden Eagle
130	Steenuil	Little Owl
131	Steppearend	Steppe Eagle
132	Strandleeuwerik	Horned Lark
133	Tafeleend	Common Pochard
134	Tapuit	Northern Wheatear
135	Terekruiter	Terek Sandpiper
136	Torenavalk	Eurasian Kestrel
137	Tortelduif	Eurasian Turtle-dove
138	Turkse Tortel	Eurasian Collared-dove
139	Vale Gier	Eurasian Griffon
140	Veldleeuwerik	Eurasian Sky Lark
141	Vink	Chaffinch

142	Vlaamse Gaai	Eurasian Jay
143	Waterhoentje	Common Moorhen
144	Waterpieper	Water Pipit
145	Waterspreeuw	White-throated Dipper
146	Wielewaal	Eurasian Golden Oriole
147	Wilde Eend	Mallard
148	Winterkoning	Winter Wren
149	Wintertaling	Green-winged Teal
150	Witkruinroodstaart	White-winged Redstart
151	Witte Kwikstaart	White Wagtail
152	Witvleugelstern	White-winged Tern
153	Zeearend	White-tailed Eagle
154	Zomertaling	Garganey
155	Zwarte Frankolijn	Black Francolin
156	Zwarte Mees	Coal Tit
157	Zwarte Ooievaar	Black Stork
158	Zwarte Roodstaart	Black Redstart
159	Zwarte Wouw	Black Kite
160	Zwartkop	Blackcap
161	Zwartkopgors	Black-headed Bunting
162	Glanskopmees	Poecile palustris
163	Zanglijster	Turdus philomelos
164	Dwergaalscholver	Phalacrocorax pygmeus
165	Kleine Bonte Specht	Dendrocopos minor
166	Heilige Ibis	Threskiornis aethiopicus
167	Aalscholver	Phalacrocorax carbo
168	Zwarte Stern	Chlidonias niger
169	Blauwe Kiekendief	Circus cyaneus
170	Palmtortel	Streptopelia senegalensis
171	Steltkluut	Himantopus himantopus
172	Roerdomp	Botaurus stellaris
173	Rietgors	Emberiza schoeniclus
174	Dodaars	Tachybaptus ruficollis
175	Maskerklauwier	Lanius nubicus
176	Kleine Strandloper	Calidris minuta
177	Fazant	Phasianus colchicus
178	Bontbekplevier	Charadrius hiaticula
179	Goudhaantje	Regulus regulus
180	Breedbekstrandloper	Limicola falcinellus
181	Ijsvogel	Alcedo atthis
182	Kaukasische Waterpieper	Anthus spinoletta coutellii
183	Grote Rotsklever	Sitta tephronota